

5 VÁHNENRÁVVAGA USTITVUOĐA BIRRA

1. Hállet guoibmádit ruovttus!

Váhnemat leat mánáid deháleamos ovdagovat. Mo mii hállat ruovttus, lea mielde hábmemin mánáid áddejumi das mii lea ja ii leat ortnegis. Go juoga lea váttis dahje lossat, jeđe ja doarjjo máná. Geahččal jearahit dárkileappot vai áddet mii dat rievtti mielde lea dáhpáhuvan. Ale hála negatiivvalaččat eará mánáid, sin váhnemiid, oahpaheaddji dahje skuvlla birra. Vuorjašumiid berre váldit ovdan njuolga mánáidgárddiin dahje skuvllain, gulahallanváhnemiiguin dahje VBL:in.

2. Stohket ruossut doarrás!

Go mánát stohket eará mánáiguin iešguđet joavkkuin, de ožžot stoahkanvásáhusaid mat duddjojit oadjebasvuoda, máhtestuvvama ja oahppama. Sii besset eará láhkai smiehttat, leat ja stoahkat, seammás go eanet mánát besset leat mielde stohkosis. Mii ollesolbmot sáhttit láhčit dili eanet diekkár stohkosiidda.

Buot mánáin lea riekti loaktit ja dovdat gullevasvuoda.

Mánáidgárdi ja skuvla galgá hábmet buori stoahkan- ja oahppanberras ja láhčit dili buori ovttasdoaimmamii ja ustivuhtii. Dás leat buot ollesolbmui mánáid birra stuorra ovddasvástáduš, skuvlla/ mánáidgárddi bargin dahje váhnemin. Dán gihppagis oážžubehtet dii váhnemin/ fuolaheaddjin moadde rávvaga das mo dii sáhttiehtet váikkuhit dása.

Buoremus maid sáhttit dahkat mánáid loaktimii mánáidgárddis ja skuvllas, lea beroštit! Oahpásmuvvat mánáiguin ja eará váhnemiiguin, ja hutkat doaimmaid ovttas. Háleštehket das maid lea ja ii leat ortnegis dadjat earáide – sihke guovttá gaskan, mobiillas ja nehtas. Háleštehket das maid sáhttiehtet dahkat

3. Fuolat ahte buohkat bovdejuvvojit!

Sáhtta leat váivi go ii bovdejuvvo riegádanbeaivái dahje festii. Mii ollesolbmot fertet fuolahit ahte ii oktage šatta olggobeallái. Bovdejekket buot mánáid ossodagas dahje luohkás, buot nieiddaid, buot gánddaid dahje eará fáttmasteaddji láhkai. Hállet riegádanbeainjuolggadusaid birra váhnenčoahkkimis. Maid galgá dahkat vai buohkat dovdet fáttmastuvvama? Mo sáhttiehtet dii váhnemat ovttasbargat mánáidgárddiin ja skuvllain vai lihkostuvvabehtet dáinna? Buoremus maid sáhttat dahkat iežat máná ovddas, lea maidái dahkat juoidá eará mánáid ovddas.

4. Veahket mánáid leat arvilat!

Gáibiduvvo arvilvuhta, oadjebasvuhta ja hárhellan caggat olggusteami ja dieđihit jus muhtun hejodit meannuduvvo. Oahpat iežat mánáid ahte lea dehálaš ahte ii biegut ja olguš earáid, ahte lea seamma dehálaš geahččalit veahkehit dahje mitalit ollesolbmui jus oaidná juoga váivvi dáhpáhuvin. Mađi eambbosat dahket dan, dađi váddásat lea olguštit dahje bieguhut earáid.

5. Leage rabas, positiivlaš ja gulda!

Sáhtta leat váttis mitalit earáide ahte iežas máná lea okto ja dárbaša ustibiid. Sáhtta maidái leat váttis mitalit ahte iežas máná bieguha dahje olgušta earáid. Garvve geavaheames sániid nugo «givssideaddji» ja «givssiduvvon». Dávjá lea dilli eahpečielgasat ja moalkásat go dan maid álggus jáhkkit. Čájjet ahte leat rabas ja áddet – dalle lea álkit earáide mitalit ja dutnje fas veahkehit. Givssideapmi lea láhtendábit maid sáhtta rievdatit ollesolbmo doarjagiin ja vehkiin.

hábmets buori birrasa. Dieđit oahpaheaddjai jus oainnát dahje gulat áššiid mat orrot čájeheamen ahte muhtumis ii leat buorre dilli.

Givssideapmi ja olggusteapmi ii guoskka dušše daid mánáide geat dahkat ja vásihit dan, muhto váikkuha maidái olles jovkui negatiivvalaččat. Danne berrejit buohkat beroštit, beroškeahhtá dáhpáhuva go dat mánáidgárddis, skuvllas, astoáiggis, nehtas, sosiála mediain dahje mobiilla bokte. Mánát dárbašit min veahki áddet duodalaš váikkuhusaid mat givssideamis ja olggusteamis sáhttet leat. Mii fertet čájehit mánáide mo sii sáhttet deaivvadit respektain, ja oahpahit árvvusatnit earálganvuodaid. Mánát leat iešguđetláganat, ja dat lea buorre!

